

**„Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés-
Innovatív intézményekben” című pályázat,
TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0004 projekt.
Saját innováció.**

**Hagyományápolás
Tavaszi népszokások**

ZÖLDÁGJÁRÁS

**Készítették: Dr. Gelencsér Ottóné
Farkas Éva
Kovács Zsuzsanna**

Küldetés- nyilatkozat

”Tudod-e, hogy a kezdet a legfontosabb általában is, de különösen a fiatal és zsenge lényeknél? Hiszen ilyenkor lehet őket leginkább formálni, s ilyenkor vésődik beléjük az a forma, amelyet bennük kialakítani akarunk.”

/ Platon/

Az idézet hűen tükrözi pedagógiai hitvallásunkat, mivel nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy esztétikus környezetben, a személyi- és tárgyi feltételek biztosításával segítsük gyermekeink harmonikus fejlődését. Helyi Nevelési Programunkban a kiemelt helyen szereplő környezeti nevelés, anyanyelvi nevelés, és mozgásfejlesztés mellett nagy gondot fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadására is. Mindezeket szakmailag igényes, megújulásra képes, önmagukat újra és újra képezni akaró, minőségi munka iránt elkötelezett nevelőközösséggel, és a velük együttműködő szülőkkel szeretnénk megvalósítani. Ezzel a szemlélettel igyekszünk megőrizni a gyermekkor nyugalmát, derűjét, és ugyanakkor felvértezni őket mindazokkal a tapasztalatokkal, amelyekkel eligazodnak majd a világban.

Óvodánk bemutatása

A Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda Veszprém megyében, a Balaton északi partján, a Badacsony hegy tövében található. A terület Magyarország nyolcadik nemzeti parkjaként: a Balaton-felvidéki Nemzeti Park nevet viseli. Olyan természeti környezetben helyezkedik el, amely többféle állat- és növényfaj megismerését teszi lehetővé. Mindez óvodásaink életkori sajátosságainak figyelembevételével, összehangolva a helyi Tatay Sándor Közös Fenntartású Általános Iskola Nevelési Programjával, történik. Ez a földrajzi adottság alapvetően befolyásolja az itt lakók életét.

Óvodánkban három homogén csoportban, hat óvodapedagógussal, három dajkával és egy konyhai kisegítővel folyik az oktató- nevelő munka. A Helyi Óvodai Nevelési Programunkban kiemelt helyet foglal el a környezeti nevelés, ezen belül a hagyományápolás. A pedagógusok szakmai megújulása érdekében 1996-ban Óvodaközi Szakmai Munkaközösséget hoztunk létre, melynek egyik célja az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés.

A Minőség Irányítási Program alkalmazása megalapozta a Kompetencia alapú Óvodai Programcsomag bevezetését.

A Programcsomag működtetése során megtapasztaltuk, hogy az eddig végzett pedagógiai gyakorlatunk szorosan illeszthető a **Kompetencia alapú oktatáshoz**, hiszen a nemzeti identitás megőrzése, a víztakarékosságra való törekvés, vagy a különböző ábrázolási technikák alkalmazása mindkét programban fellelhető. Ugyanez megállapítható a gyermekek játékát illetően, miszerint az óvodai énekes-mozgásos játékok népi eredetűek, és a Kompetencia alapú programcsomag kiegészítő mellékletei is tartalmaznak néphagyományra épülő játékokat. Ezek csak kiragadott példák az összehasonlításból, de még folytatódhatnak a sor.

Gyermekkép

A gyermek mozgása és játéka fejlődésének alapja. A mozgás a lételeme a játéka viszont megteremti a kapcsolatot a környezetével. Az együttes öröm együttgondolkodássá, párbeszéddé alakul. Kultúránk elemei saját aktív tevékenysége által válnak a gyermeki világkép részévé.

Programunk a három- nyolc éves korú gyermekek fejlődésének támogatását, és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz, és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok, és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít. A feltételrendszer a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érésbeli, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

Gyermekképünk: olyan gyermek, aki nyugodt, tele van élményekkel, erősen kötődik a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Kialakult az óvodás tartása, önálló és látszik rajta a kiegyensúlyozottság. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

A következő idézetben fogalmazódik meg nevelőtestületünk pedagógiai hitvallása:

„Tanulni és tanítani,
formálni és formálódni,
küzdeni és eredményt elérni,
majd az eredmények után újabb célt kitűzni,
a legszebb dolog a világon.”

/ Szabó Mihály/

Hagyományőrzés

„Ne veszítsünk el semmit a múltból, mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövőt”

Óvodánkban a népszokások áthatják mindenapjainkat. Magyar népmesék, mondókák, szólások, közmondások, találós kérdések, népi gyermekjátékok és gyermek néptánc formájában.

A 2002-2003-as nevelési évtől hagyományőrző játszóház működik. A játszóházi foglalkozások a jeles napokhoz kötődnek. Állandóak a szüret, a Márton nap, karácsony, farsang és a húsvét. Katalin, és szent György napi játszóházakat is szoktunk néha tartani. A nagycsoportosok minden évben hagyományőrző programmal készülnek: lucáznak / 1. sz. melléklet/, pünkösödölnek /2. sz. melléklet/, valamint részt vesznek városunk egyéb rendezvényein is, ahol szintén hagyományokra épülő műsorokkal szerepelnek / 3. sz. 4. sz. melléklet./

A kézműves tevékenységek közül legjobban szeretik óvodásaink az agyagozást, szövést, a körmönfonást, a batikolást, a nemezést.

A nyár eleji egyhetes kézműves táborban az első napon zöldséggyökerekből /menta, zsálya, levendula/, szöttest készítenek, pitypangszárból karkötőt, egyéb ékszereket. A többi négy nap a gyermekek kívánsága szerinti manuális tevékenységgel telik, és mindegyik foglalkozás záró tétele egy dalos játék. A 2009-10-es nevelési évtől szeretnék színesíteni a palettát, egy már majdnem elfeledett népi gyermekjátékkal, ezért választottuk az innováció témájaként a **zöldágjárást**.

Játék

Olyan cselekvés, melynek célja a szórakoztató szabadidőtöltés. Sajátos feladata van a gyermek életében, annak legfontosabb tevékenysége.

A játék a **felnőtt** számára a munka utáni felüdülés, megnyugvás célját szolgálja. Erre irányulnak az ember társas érintkezésén felépülő társasjátékok, a testet edző és ügyességet fejlesztő sportjátékok, az ünnepélyes alkalmakra rendezett ünnepi játékok.

A játék a gyermek életeleme

A játék a valóságot tükrözi. A gyermekek tapasztalatait, élményeiket játsszák el sajátos formában. A gyermekek számára a játék örömforrás, maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet. Motivációjuk nem a célban, hanem a cselekvésben van. Játék közben csökken a feszültség. A játék formáinak és tartalmának gazdagítása a gyermekek képességeinek fejlődését segíti elő.

A játék fejleszti a gyermekek mozgását, új mozgásformákat alakít, és ismételtetéssel tökéletesíti azokat.

Fejleszti kézügyességüket, a változatos mozgás ügyesebbé teszi őket. Növeli kitartásukat, önállóságukat.

A gyermekek játékaik által ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, ezáltal a játék hatással van a gyermekek értelmi képességének fejlődésére.

Játék közben a gyermekek sok tapasztalatot szereznek az anyagok, tárgyak tulajdonságairól, a dolgok, jelenségek összefüggéseiről.

Érzékszerveik működése pontosabb lesz, ennek eredménye, hogy megfigyelőképességük, észlelésük, emlékezetük megbízhatóbbá, stabilabbá válik.

Fejlődik konfliktusmegoldó képességük, és kialakul a problémamegoldó gondolkodás.

A különböző elgondolások megbeszélése a társsal, a kreatív együttműködést segíti.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, a beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését.

A játék során alakulnak ki a viselkedési szabályok.

Hatással van az ízlés kialakulásában, fejlődnek a társas kapcsolatok.

A közös játékban alakulnak a játékhagyományok, erősödik a „MI- tudat”.

Néphagyomány

Valamely nép, ország életében történelmileg kialakult, nemzedékről nemzedékre szálló szokás, felfogás, rend, valamint ezek tartós ápolása. A népi szokások az egymás segítségét, az összetartás tudatát, a munka szeretetét ápolják, ezek jutnak kifejezésre a népművészetben, a népköltészetben. Mindezek ápolásának jelentős szerepe van az adott nép társadalompolitikai és kulturális előrehaladásában. Feltárásuk, megőrzésük terén fontos szerepet tölt be a néprajztudomány.

Népszokások

Ünnepi alkalmakkal, jeles napokkal, valamint az élet kiemelkedő eseményeivel kapcsolatos hagyományos népi cselekmények, szertartások összefoglaló elnevezése. Legtöbb népszokásban a különböző korokból származó hagyományok kusza összefonódása figyelhető meg. Európában elsősorban a közel-keleti, antik és keresztény vallások, valamint az animista (*természet erőiben vetett hit*) nézetek nyomai jelentkeznek az egyes szokásokban, bizonyítva azt, hogy az uralomra jutó világnézet átveszi a régi kereteket, s igyekszik azokat új tartalommal megtölteni.

Népművészet

Adott társadalom (populáció) hagyományain formálódó, a közösség ízlésvilága által meghatározott művészi tevékenység.

A népművészet tárgykörébe tartozik a **népi díszítőművészet, a népzene, a néptánc, a népköltészet és a népi színjáték.**

❖ Magyar díszítőművészet

A magyar népnek a hagyományos díszítő művészete. Elsősorban szerszámok, edények, tartók, botok, bútorok, házrészek, ruhadarabok ékesítésére törekszik, főként a pásztorfaragás, hímzés, és cserépedény mintázásában ért el jelentős eredményeket. A honfoglalás kori régészeti leletek között művészi jellegű bronz, ezüst és aranyművesség emlékei kerültek elő. A díszítő művészet legrégebbi motívumai a geometrikus minták. Ezt követi a stilizált növényi ornamentika, virágminta, később a figurális ábrázolás, majd az életképek megjelenítése egyes tárgyakon.

A közhiedelemmel ellentétben a magyar népművészet színgazdagsága inkább kivétel, mint szabály, egyes darabokon leginkább csak két-három színt használtak.

❖ Magyar népzene

A magyar népnek a történelmi fejlődés során hagyományosan alakult zenei tevékenysége, illetve annak tevékenységei. A zenei felépítést a kifejezés és előadásmód változatossága jellemzi.

Régi stílusú dallamai négy izometrikus dallamsorból állnak, hangsoruk pentaton, vagy modális szerkezetű kvintváltó. Gyakoriak az ékítések. Ritmusuk a parlandó, vagy tempo guisto, amelyben a dallam hangjai nem alkalmazkodnak a szövegszótagok hosszához. Új stílusú dallamaink a régiek szerves folytatásaként alakultak ki.

Eltérő dallamaink is vannak, mint a **gyermekdalok**, siratók, egyházi népénekek, stb.

❖ Magyar népi hangszerek

A magyar nép maga készítette, szélesebb területen, hosszabb ideig használt hangszerei. Duda, citera, doromb, furulya, kanászkürt, pásztortülök. A tilinkó, a tekerő, a nyenyere és a regölősök által használt köcsögduda a középkorban más népeknél is megtalálható hangszerek beszármazottai.

❖ Magyar néptánc

A magyar nép hagyományosan kialakult táncának összessége.

A táncot kísérhetik egyes hangszerek, duda, citera, furulya, hegedű, bőgő, cimbalom, klarinét összetételben, de nemritkán főleg női táncokat csak énekszóra járnak. A táncok tempója igen változatos. A mozgás ritmusképlete szempontjából tipikusak a csárdásmotívumok. A magyar néptáncok szerkezete lehet kötött, vagy rögtönzött. Megkülönböztetünk magán, páros, vagy csoportos táncokat. A történelmi fejlődés folyamán új formák jöttek létre.

Találkoznak kultikus és utánzó (gyermektánc), jelképes (verbung, kanásztánc, botolók), mesterség, (bognár tánc), és mulatótáncokkal, illetve táncos játékokkal (csalogató, üveges, süveges, vánkostánc).

❖ Magyar népmesék

Eredetileg nem gyermekeknek szóltak, hanem felnőttek mesélték egymásnak, szájról- szájra terjedtek, és egyre inkább helyet kaptak a gyermekirodalomban.

Régen voltak „hivatásos mesemondók”, akik egy-egy ünnepi összejövetelet, vagy közös munkát - fonóház, tollfosztó, stb. - színesebbé, szórakoztatóbbá tették. Egy ember mesélt, a többi hallgatta. Egyén és közösség egymástól elválaszthatatlan. A nép egészet alkot, de elválaszthatatlan az egyén alkotó tevékenységétől.

Napjainkban már könyvekben összegyűjtött meséket mondunk gyermekeinknek. A szép gyűjteményeket köszönhetjük többek között Benedek Eleknek, Arany Lászlónak, Kriza Jánosnak, Ortutay Gyulának.

A népmese nemcsak a régi életről és gondolkodásmódról tanúskodik, hanem a költői képzelet segítségével kifejezi az emberek tapasztalatát, vágyait, érzéseit, törekvéseit az igazságra. Csodálatos elemekkel átszótt, szerencsés kimenetelű, alkotás.

A mese az óvodás korú gyermek számára egy teljes világképet, világmagyarázatot ad. Jó közérzetet biztosít, mert oldja az eleve meglévő szorongást, amely abból fakad, hogy a kisgyermek teljesen a felnőttől függ, ő maga gyenge. Kicsi és kiszolgáltatott a számára ismeretlen világ meglepő fordulatai között. Ami vele és körülötte történik, az magyarázatot kíván. Az ésszerű, racionális értelmezésekre még nem érett, de a mese segítségével – a vágyak és képzelet nyelvén – sok mindent felfog és megért.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Mindig többről szól, mint amennyit szavakba foglal.

A mese tanít.

A népi eredetű mesének erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz a gonosszal és a hazuggal szemben.

○ **A népmese jellemzői:**

Varázslás, varázserővel bíró tárgyak, füvek, varázsszavak, átváltozások.

○ **A mese kezdése**

- Hol volt, hol nem volt...
- Élt egyszer egy ...
- Egyszer volt, hol nem volt...

Általában az Óperenciás tengeren és az üveghegyen túl szoktak megtörténni az események, ahol a kurta farkú malac túr.

Állandó meseszámok: 3, 7, 12, 24, 77.

- három fiú, vagy három lány
- három kívánság
- hét próbát kell kiállni a főhősnek
- hét feje van a sárkánynak
- a csókalányok 12-n voltak
- Király Kis Miklósnak végül a 24 fejű sárkánnyal kellett megvívnia
- 77 ránc szokott lenni a szoknyákon, és a fa 77. ágán van a titok nyitja

○ **Jellemző szereplők:**

- király
- szegényember, özvegyasszony
- öregasszony, vagy nagyszakállú kisember
- gebe, amiből táltos lesz
- hétfejű sárkány, akit legyőz a szegénylegény, ezáltal elnyeri a királylány kezét és apja fele királyságát.

A szépek általában jók, a csúnyák rosszak, de, ha nem így van, akkor valami varázslat van a dologban.

○ A köszönés általában

- Adj Isten!
- Jó napot Öreganyám!
- Isten áldjon!
- Járj szerencsével!

○ A befejezés lehet rövidebb, vagy hosszabb:

- Itt a vége, fuss el véle.
- Így volt, mese volt, aki hitte bolond volt.
- Még ma is boldogan élnek, ha meg nem haltak.
- Holnap legyetek ti is a vendégeik. (Erdély)
- Ki nem hiszi, járjon utána.
- Hét országra szóló lakodalmat csaptak, én is ott voltam azért tudom.

❖ Pár szó a magyar népviseletről

A magyar nép hagyományosan kialakult öltözködési módja.

Egységes magyar népviseletről nem beszélhetünk, csupán igen eltérő típusokról. Ormánság, Sárköz, Matyóföld, Kalocsa vidéke, Galga-mente, Kalotaszeg, gyimesi és moldvai csángók viselete.

Napjainkban élő népviselet leginkább palóc vidéken és Kalocsa környékén található.

A XIX. század végéig házilag előállított anyagokból készültek a ruhadarabok.

Bőrből a suba, bunda és ködmön, posztóból a szűr és guba. Legcifrább volt a pásztorszűr. Legtöbb ruhadarab szépen, gazdagon hímzett.

Zöldágjárás

A húsvétvasárnaphoz és más tavaszi vasárnapokhoz kapcsolódó zöldágjárás a tavaszt, a természet megújulását jelképező énekes játék. A tél elmúlását, a tavasz eljövételét ünnepli. A tél elűzésének szertartása Európa – szerte ismert valamilyen formában. Magyarországon elsősorban a Dunántúlon, Zala- és Somogy megyében, továbbá a Balaton északi partján volt jellemző ez a népszokás. Bizonyos helyeken összekapcsolódott a kiszehajtással, vagy egyéb téltemető játékokkal. Városunkban nincs fellelhető emlék arra vonatkozóan, hogy ez a népszokás honos lett volna, de a környező településeken él a mai napig. Egyes falvakban „bujbujocskázásnak”, máshol „hajliliomozásnak” nevezik.

SZÁLLJ ELŐ, ZÖLD ÁG

Tempo giusto $\text{♩} = 144$ Borzavár

Szállj elő, zöld ág, zöld levelecske

Jöjj el, jöjj el, bokrostul, bokron
maradjon!

KUKODÁNÉ KÁPOSZTÁT FŐZ

Tempo giusto $\text{♩} = 168$ Borzavár

Kukodáné káposztát főz, hej, liliom

Feje fölött megy el a gőz, hej, liliom

Hejejeje, liliom, akár a cimbaliom!

A lányok, esetleg a legények is a falu egyik végén kézfogással sorba álltak. A sor elején kaput tartottak zöldággal a kezükben. A sor vége átbújik a sor elején lévő kapu alatt, így vonulnak végig a falun. A napot különböző hidas játékokkal, párválasztókkal zárták.

Zöldágjárás a Pipitér óvodában

Az eddigi hagyományainkból fakadóan a programot játszóházi keretek között szeretnénk megvalósítani.

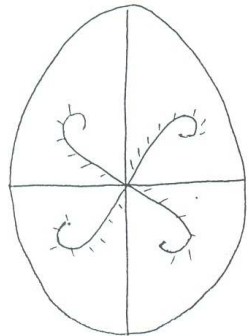
A húsvétot megelőző két héten keresztül áthatja napi nevelőmunkánkat az ünnepvárás. A kis csoportosok a berzseléssel ismerkednek, melynek során az óvónő növényi részek, ráhelyezésével díszíti a tojásokat. A középső csoportosok a „viaszolás”, a nagy csoportosok az „írókázás” technikáját alkalmazzák a tojások díszítésére. Minden tevékenységünket a húsvéti népszokások köré csoportosítjuk, így érkezik el Nagycsütörtök.

Azon a reggelen a gyerekeket a játszóházi eszközök előkészítésével fogadjuk, így már érkezéskor tudják, hogy meglepetés vár rájuk. A tízórait követően a játszóház vezető óvónő játékokra hívogatja a nagy csoportosokat:

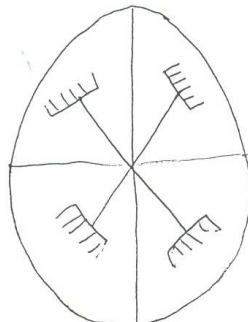
Gyertek lányok, játszunk,
de ugyan mit játszunk
csíncseréket, bugyboréket
csücsüljünk le lányok!

A gyermekek az óvónő vezetésével, kézfogással kivonulnak a csoportszobából, és az előtérben elhelyezett asztaloknál helyet foglalnak. A játszóház vezető ismerteti a népszokást, és elmondja, hogy az óvó nénik és dadus nénik segítségével hogy díszíthetik ki a kifújtt tojásokat, amelyekkel majd a zöldágot fogják díszíteni. Bemutatja minden asztalnál egy felnőtt a „maratás” technikáját, mely oly módon történik, hogy az előre megfestett tojásokra ecetbe mártott vékony, kihegyezett pálcikával különböző népi motívumokat rajzolnak. Ezek a motívumok nem ismeretlenek számukra, hisz síkban / papírtojásokon/, ill. más technikával már eddig is alkalmazták őket.

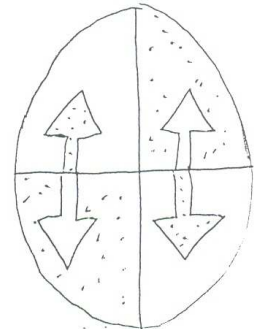
Legismertebb motívumok

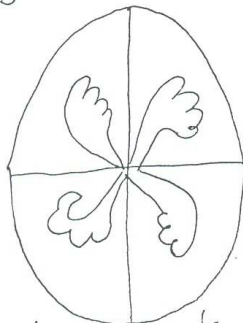
napraforgós

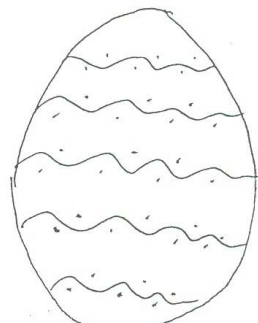
gereblyés

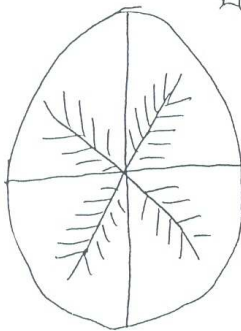
ekevasas

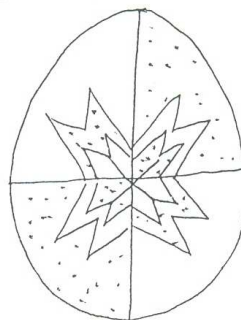
lakastaréj

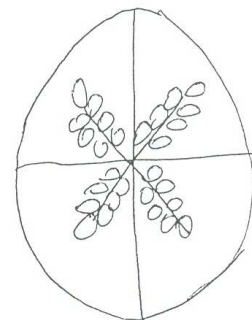
kigyós

fenyőágas

főtöltés rózsá

barkás

A többi eszközzel együtt odakészített hímes tojás mintákból is válogathatnak, de egyéni kreativitásuknak megfelelően egyedi motívumokat is kitalálhatnak.

A tojásdíszítés alatt ismert tavaszi énekeket, és a ráhangolódás alatti napokban megismert „zöldágjárásos” dalokat énekelgetik.

A szülők segítségével előző napon elkészített zöldágra helyezük a gyermekekkel a csoportok által díszített tojásokat, majd felöltözünk, és kimegyünk az óvoda udvarára.

A gyermekek szülei közül páran táncolnak

néptánc együttesben, két édesanyát megkérünk közülük, hogy népviseletbe öltözve jöjjenek el hozzánk, és ők tartsák a zöldágot. A következő játéknál már a nagy csoportos gyermekek közül kiszámolóval döntjük el, hogy kik tarthatják a kaput:

Gyere tavasz várva várlak,
hozz zöld ruhát fűnek- fának,
fújj szél, meleg szél,
jön a tavasz, megy a tél!

A többi gyermek párosával a kaput tartókkal szemben sorban áll. A kaput tartók hívják a gyermekeket az alábbi dallal:

- Jöjj el, á - tul jöjj el, te szép a - rany - bú - za!
- Á - tul - men - nek, á - tul, hogy - ha nyit - va vol - na.
- Nyit - va va - gyon, nyit - va, csak jöjj á - tul raj - ta!

Új hold, fé - nyes nap, bo - csáss ka - pun ál - tal!
Va - gyok bá - tor jó vi - téz, me - gyek hí - don á - tul.
Bújj, szí - vem, ba - ráz - dán, gyor - san men - jünk á - tul!
Bújj, bújj bok - ros - tul, bok - rod ott ma - rad - jon!

Az „újhold”- tól mindenki énekel, és közben kézfogással átbújnak a kapu alatt, addig folytatjuk az éneklést, míg mindenki át nem ért.

A programot az ismert „Bújj-bújj zöldág...” kezdetű dallal, illetve más párválasztó játékokkal zárjuk:

Nagybakónak, 1972.

15.

Bújj, bújj zöld ág, zöld levelestül, Nyitva van az aranykapu, csak bújj áti rajta.

Vagy-e bátor jó vitéz Egre cica fodormenta, haj, liliumszál. x
a nagy hidon áti mész,

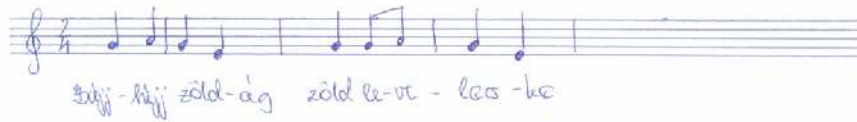
Uj a csizmám, csikorgós, fényes is a sarka,
Azért vettem a csizmát, hogy táncoljak rajta.

x újra az első két sor.

Két lány kaput csinál, a többiek az énekre átbújnak. "Vagy-e bátor"-nál leengedik a kaput, akit levágtak, az is kaput csinál, s most már két kapun folytatják az átbujást, a kapuk száma mindig nő.

Büjji-Büjji zöldög

Hagyományápolás, tavaszi ünnepkörben Zöldágjárás megvalósítása

Nagycsütörtökre virradóra kisütött a nap / előzőleg több napig esett az eső/, így mindenki vidáman, derűs hangulatban érkezett az óvodába. Az előtérbe kihelyezett eszközök rögtön felkeltették a gyermekek érdeklődését, kíváncsiak voltak, hogy mi fog aznap történni.

A tízórait követően a játszóház vezető óvónő énekkel vezette ki az aulába a nagy csoportos gyermekeket.

Ezt követően az óvónő ismertette a népszokást, elmesélve a gyermekeknek régen hogyan ünnepelte egy- egy falu, tájegységként eltérő szokásokkal a tavasz kezdetét.

A zöldágot szülői segítséggel már előző nap elkészítettük, de elmondta az óvónő a gyermekeknek, hogy szeretnénk, ha még szebb lenne, ezért kérjük a segítségüket a díszítéséhez. A tojás a húsvéti aktualitáson túl egyéb / pl. termékenység, stb./ jelentéssel is bír, így kézenfekvő volt, hogy hímes tojással tegyük még szebbé a kapunkat. Minden asztalnál egy óvónő bemutatta a „maratás” technikáját, és ismertette a munka menetét.

A gyermekek képességei eltérőek, ezért azok, akik előbb végeztek, népi motívumokkal előre rajzolt papírtojásokat színezhettek, közben a „zöldágjárásos” dalokat énekelgettük. Az elkészült tojásokat az óvónők felfűzték, majd a szülőkkel közösen ráakasztottuk a zöldágra.

Amikor elkészült a zöldág-kapu, minden csoportot az udvarra invitáltunk játszani. A két édesanya már kinn várt bennünket, és énekelték a „Jöjj el , átul jöjj el „ kezdetű játékra hívogatót, kaput tartva.

A zöldágjárás után átbújós, és párválasztós /pl. Elvesztettem zsebkendőmet”/ játékokat játszottunk, kinek meddig tartott a kedve.

A 2010-es tavasztól kezdődően szeretnénk új hagyományt teremteni. A főpróba meg is történt Nagycsütörtökön, a gyermekek és a felnőttek egyaránt jól érezték magukat.

„Egy közösséget legjobban a hagyományai tartanak össze. A régi szokások mellett újak is kialakulhatnak, s ez bizakodást ad arra, nem csak múltja, de jelene, jövője is van az adott közösségnek.”

A hagyományok alakulnak, módosulnak, településre formálódnak az idők folyamán, ez buzdít bennünket arra, hogy jövőre , azután és még sokáig így ünnepeljük a természet megújulását.

I. Melléklet

LUCÁZÁS

Köszöntő: Magyar házban a vendéget szeretettel várják, pirosra sült friss cipóval, szívesen kínálják. Ha nincs cipó, nincs kalács, mit tehet az ember? Köszönti a vendégeket meleg szeretettel!

Gazda: Hosszú telünk lesz, azt írja a kalendárium.

Asszony: Talán még hó is lesz, legalább betakarja a vetést.

Leány: Édesanyám, nézze milyen szép ez a párta, már csak két virágot kell kihímezniem.

A.: Teszed le azonnal! Elment az eszed? Dologtiltó nap van, nem vehetsz tút a kezedbe, mert akkor nem tojnak a tyúkok.

G.: Mi ez a nagy zaj odakint? Úgy ugatnak a kutyák, mintha rókát fogtak volna.

A.: Dehogy rókát, biztos a lucázókat ugatják.

L.: Hozzánk nem jönnek a lucázók?

A.: Nem mert az apátok tavaly nem engedte be őket. Meg is bosszultá igaz, úgy teleszórták a ház elejét, meg az egész udvart szalmával, hogy alig győztük összetakarítani.

L.: Tényleg! Én is emlékszem a szekeret is darabokra szedték, ami a fészkerben áll.

L.: Én pedig nagyon szeretném, ha jönnének lucázni! A gombócokba bele is tettem hat legénynek a nevét, kíváncsi vagyok, melyik jön föl először!

Többi leány: Én is, én is!

/ Lánccsörgetés, zajongás hallatszik/

G.: Ah! Amint hallom megint próbálkoznak a mihasznák.

Kintről a lucázó fiúk: Szerencsés jó estét kívánunk! Itt vannak a lucázók, hogyha bemehetnének?!

/ A gazda tekeri a fejét, de mire megszólalna, a többiek elkiáltják magukat/

Mind: Igen, csak tessék, tessék!

Lucázók: Luca, Luca kitty-kotty, kitty- kotty.
Gelegénye kettő, három.
Száraz körtét várom.
Ha nem adnak szalonnát, levágom a gerendát!
Ha nem adnak hurkát, elviszem a Julcsát!
Luca, Luca kitty-kotty.
Gelegénye kettő, három.

Lucázó: Ennek a gazdának akkora disznaja legyen, mint egy ház, annak akkora szalonnája legyen, mint a mestergerenda, annyi zsírja legyen a nnak, mint a kútban a víz!

Minden lucázó: Luca, Luca kitty- kotty gelegénye kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty gelegénye kettő, három.

Lucázó: Ennek az asszonynak annyi tojása legyen, mint égen a csillag, annyi csibéje legyen, mint földön a kavics!

Minden lucázó: Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.

Lucázó: Ezeknek a lányoknak annyi kérője legyen, mint réten a fűszál, olyan szépek legyenek, mint a nap!

Minden lucázó: Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.

Lucázó: Adja meg az Isten, hogy Kendteknek annyi pénze legyen, mint a pelyva!

Minden lucázó: Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.

Lucázó: Akkora petrence szénája legyen Kendteknek, mint a Badacsony hegy.

Minden lucázó: Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.

Lucázó: Hajnalodik látom, a pálinkát várom, majd meglátom mit adtok, amit adtok elveszem, van tarisznyám, elteszem!

Minden lucázó: Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye kettő, három.

Leányok: Nincs a fűzfának gyüke,
nincs a Lucának szeme,
ha szeme volna, elmenne
itt nem szemtelenkedne!

Gazda: Ettél- ittál, jól laktál, vigyen el az ördög már.

Lucázó: Ettünk- ittunk, de még nem táncoltunk!

Leány: Jaj, feljött az első gombóc!

/ A lányok sorban kivesznek egy- egy gombócot a fazékból, és mondják a párjuk nevét. Amelyik fiú hallja a nevét, az leveszi magáról a fehér leplét, leteszi a botját, és párba áll a lánnyal./

Tánc: Szomszéd asszony tikot lopott, de hamar kibizonyodott. Hjába vitte érte az ecetet, a húsból semmit nem ehetett. Hjába vitte érte az ecetet, a húsból semmit nem ehetett.

Lucázó: Lányok, reggelre kisöpörjétek a szalmát, mert baj lesz, ha holnapra is marad belőle!

Lucázók kivonulnak: Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye, kettő, három.
Luca, Luca kitty- kotty, gelegénye, kettő, három

Gazda: No Anyjuk, megnyugodhatsz már, lesz elég tojás a háznál, meg ahogy láttam, a lányaink sem maradnak pártában!

Asszony: Én is úgy gondolom, Apjuk!

Mindenki: / Jókedvű köszöntő/

Tele a tarisznyám tréfával, jókedvvel,
csombékot kötök rá, hogy el ne szökhessen.
Az Újesztendőre tartogatom kincsem,
aki búval bélelt, annak adok ingyen.
Gyertek ti kesergők, ez mind a tiétek.
Jó szívvel kínálok, itt van hát vigyétek!
Marad magamnak is, nektek is jut bőven.
Legyen jókedvetek, az Újesztendőben!

„Békés, boldog Ünnepeket kívánunk!”

II. Melléklet

Pünkösdlő

Lányok vonulnak be: Gyere tavasz várva várlak, hozz zöld ruhát fűnek-
fának.

Fújj szél, meleg szél, jön a tavasz, megy a tél.

Ének, tánc: Tavasszal a világ éled, kizöldülnek mezők- rétek. Bimbó serken,
rügy kipattan, hancúroznak a szabadban.

Mondókával kiszámolnak valakit: Zöld a tópart, zöld a nád, zöldbe fordult
a világ, zöld a lapu levele, zöld béka szól brekeke, zöldben csillog a liget,
friss ágakkal integet.

„Kellene egy fiú is!”

„No épp itt jön egy.”

-Mi szél hozott kis futár,

-Nem szél hozott, napsugár.

-Kedves gazdád ki lehet?

-Fűnevelő kikelet.

-Mi a jó hír aranyom?

-Sárgulhat a kalapom.

Refr. Jó a hír, jó a hír, Isten hozott gólyahír.

„Köszönjük szépen!”

„Szívesen máskor is” / Fiú elmegy/

Ének: Gyertek lányok játszani, csak valamit játszani, csincseréket,
bugyboréket, Ádám vackot, hat barackot, tengeri guggot.

„Játszuk el a Bújj-bújj zöldágot”

„Jó”

Ének: Bújj- bújj zöldág...

„Jól van lányok, eleget játszottunk, holnap Pünkösöd, még sok dolgunk van addig.”

„Igaz, még meg kell fonnunk a koszorúkat is.”

Énekre kivonulnak: Koszorú, koszorú, mért vagy...

Mondókázva jönnek színre a fiúk:

Kukorékolt már a kakas,
ébredjeteK, hajnal hasad.
ÉbredjeteK Pünkösöd napra,
válasszunk ma királyt újra!

A tavalyi király kiáll:

Levetem gúnyámat, kalapom, kardomat
átadom majd annak, akit ma kiválasztanak.
Én voltam a király kerek esztendeig,
legyen most már más,
had lássuk, hogy melyik!

„Először jön a kakas- viadal. Ki próbálkozik?”

-Én!

-Én!

„A szabály: kezeket hátra kell tenni, fél lábra kell állni, vállal lehet lökni a másikat, aki fél lábon marad, az a győztes.”

„Egy, kettő, három, rajt!”

„Te vagy a győztes!”

„Most következik a bothúzás, ki próbálkozik?”

„Én!”

„Én!”

„Aki a másikat kimozdítja a helyéről, az a győztes.”

„Egy, kettő, három, rajt!”

„Te vagy a győztes!”

Egy fiú dobpergéssel: Közhírré tétetik az Úrnak .....ik esztendejében
Pütkösdi királynak ..... választatott.
Minden legény neki engedelmességgel tartozik,
ünnepeken, vásárokon ingyen italozik, minden lányos
házhoz bejáratos léssen, kerek esztendeig!

„ Úgy legyen!”

**Lányok vonulnak koszorúval a fejükön, négyen sátrat tartanak egy
kislány fölött, kettő virágot hint előttük, többiek kísérik:**

Elhozta az Isten piros Pütkösdi napját,
Mi is meghordozzuk királyné
asszonykát.
Nem anyától lettem,
rózsafán termettem,
piros Pütkösdi napján
hajnalban születtem.

„ Szálljon erre a házra az Isten áldása,
mint pütkösdi harmat a piros rózsára.”

Fellebegetik a sátrat a lány fölött 3x:

„ Ekkora legyen a kendtek kendere!”

/ Lányok „ mórrikálják” magukat, fiúk táncolnak/

Ének: A pütkösdi rózsza kihajlott az útra,
én édesem, én kedvesem, szakassz egyet róla.
Én is szakasztottam, de elszalasztottam,
jer be, jer be kismenyecske, akit szeretsz kapd be.
Zöld asztalon ég a gyertya, barna kislány gyújtogatja,
hol eloltja, hol meggyújtja, csak a szívem szomorítja,
állj ki már, te szegfűszál.

/ Aki a sátor alatt volt, menyasszony, középre áll, mellé lép a pütkösdi
király/

Fiú: Kék nefelejcs piros szegfű,
a menyasszony de gyönyörű.

Tiszta, rendes, dolgos,
és fejében takarékos.

Leány: Tetszik nekem a vőlegény, a faluban első legény,
hogy így történt nem is bánom, legyél mára Te a párom!

„ Akinek nincs semmi dolga,
jöjjön velünk mulatságba!
Kappan, csirke, vadliba,
Gyere pajtás lagziba!”

Párt választva kántálják:

„ Aki miránk báméskodik, az miközénk kívánkozik! Hujj, jujj, jujj...”

Tánc, ének:

Mi van ma? Mi van ma? Piros Pünkösöd napja,
holnap lesz, holnap lesz, a második napja.
Jó legény jól megfogd lovadnak kantárját,
Hogy el ne tiporja a pünkösdi rózsát.

„ Akinek ma kedve nincsen, annak egy csöpp esze sincsen! Hujj, jujj jujj...”

Tánc, ének:

A Vargáék ablakja rózsából van kirakva, kirakva, kirakva, kirakva,
de kirakva.
Azért van az kirakva, Garzó Péter jár ide, jár oda, jár ide jár oda,
de jár oda.
Hej galambom gyere ki, vár már Péter ideki, ideki, ideki, ideki, de
ideki.
Tudnám én azt, ha várna, mert a szívem dibegne –dobogna, dibegne-
dobogna, de dobogna.

III. Melléklet

Fonó

Gyertek lányok kenderföldre kendert húzogatni, kenderföldről kert aljára kendert áztatgatni.

Kert aljáról az udvarba kendert- szárogatni. Az udvarból a pitvarba szára- ropogatni.

A pitvarból a konyhába fonál- fonogatni, a konyhából a padlásra a héj alá rakni.

A padlásról a szobába szála- szövögetni, kendervászon abroszomat az asztalra vetni.

Ö.: Igyekeztek lányok, máma legényes nap van, dolgozzatok szaporán!

Lány: Énekeljünk, hogy jobban menjen a munka!

Mindenki:

Karácsonynak éjszakáján, Jézus születése napján, örüljétek, örvendjétek, a kis Jézus megszületett. A kis Jézus aranyalma, boldogságos szűz az anyja, lábaival ringáztatja, két kezével ápolgatja. Aludj, aludj én kisdeden, aludj, aludj, én kisdedem nem királyné a te dajkád, szolgálóból lettem anyád!

Nincs a Jézus ágyán paplan, jajj, de fázik az ártatlan, takargatja édesanyja, dirib-darab posztócsalába. Nincs a Jézusnak bundája posztóba van bepólyálva. Elszökött a báránycája, miből lett volna bundája. Kirje, kirje kisdedecske, betlehemi hercegecske, azért nekünk jót szereztél, a pokoltól megmentettél.

Lány: Jaj,de soká jönnek ezek a legények.

Másik lány: Persze, már várod a Jóskát, mi?

Lány: Te csak ne beszélj, a múltkor is szándékosan ejtetted le az orsódat, hogy a Pista fölvehesse neked!

Ö.: Jól van lányok, ne veszekedjétek, inkább csináljátok a dolgokat, a kezetek járjon, ne a szátok.

Ének: Betlehem kis falucskában, Karácsonykor

Lakás belső, Örzse néni ül az asztalnál, a lányok sorjáznak be, mindenki hoz valamit, és leteszik az Örzse elé.

Mindenki a munkájához, rokka, szövőkeret, hímző ráma, stb.

Felugrik a székről, csípőre tett kézzel mondja.

Örzse is feláll, o9damegy hozzájuk.

éjfél tájban, Fiú Isten ember lett, mint kisgyermek született.

Őt nevezték Jézuskának, édesanyját Máriának, ki pólyába takarta, befektette jászolba.

Az angyalok fõnn az égben, mennyei nagy dicsõségben, zengették az éneket., dicsõség az Istennek.

Jönnék a legények!

Fiúk: Lányok fonják a lenszõszt, beszélgetik egymás közt, jaj de könnyû a fonás, nehéz a várakozás!

Lányok: Minek az a pörge kalap, ha a legény csak egy falat!

Fiúk: Minek az a ráncos szoknya, ha a kislány tipe-topa.

Mind, ének: Sárga csikó, csengõ rajta, vajon hova megyünk rajta, huzsedári, huzsedom.....

Csókot, csókot!

Egy kislány söprõget, kifelé nézeget, a dal végén felkiált:

Mindenki igazítja a szoknyáját, a haját, leteszik a munkájukat a székek alá.

Kintrõl kiabálják a fiúk.

Visszakiabálnak, mutatnak a fiúk felé.

Befutnak a fiúk, akinek a nadrágjában van jegykendõ, az a lány mellé ül., a többiek pedig a „Lócára”

Akinek a nevét beéneklük, az a kis lány mutatja. És szólót énekel, meg a fiú is. A dal végén egy másik lány elejti a fonalát, egy fiú fölkapja, odaadja neki, a lány ad neki egy jegykendõt, a többiek kiabálnak:

A lány ad két puszit a fiúnak, leül a lány mellé, nem a helyére megy vissza.

Egy köcsögöt adogatnak tovább, akinek a végén a kezében marad, találós kérdést mond. / A köcsögben zörög valami/

Mindenki: Itt a köcsög, mi van benne, arany alma,
arany körte, add tovább, add tovább, te meg fizessd
az árát!

-Gyümölcs vagyok, édes vagyok, ha megértem
piros vagyok. Télen elrejt jól a kamra, mi is volnék,
ha nem ...

Mind: Alma

Itt a köcsög...

-Tolják, húzzák, húzigálják, farkincáját
megbogozzák, mi az?

Mind: Tű és a cérna

Itt a köcsög, mi van benne, aranyalma....

-Három ember elment halászni. Egyik beleesett a
vízbe. Hány ember maradt szárazon?

Mind: kettő

- nem

Mind: szabad a gazda

- Három, mert egy gyík esett bele vízbe!

Fiúk: Fordulj küsszék!

Lányok: Nem fordulok

F.: Meddig?

L.: Keddig

F.: Mit vársz?

L.: Tapsot

F.: Hányat?

L.: Hármat

Ének: Szőjünk, szép eladó lánynak fonjunk 16 rőf
vásznat, hogyha ő azt tudná. Bizony kiváltaná, lépd
át, lépd át, akit szeretsz, mondd meg,

Fölállnak a fiúk,

Fölállnak a lányok is , a
fiúk odafutnak a
lányokhoz,

összetapsolnak, hogy
közben 3-ig számolnak.
Két gyerek kaput tart, a
többiek körben járnak
alatta.

A dal végén valakinek a
fejére esik a kapu, és
kérdetik, kit szeretsz?

A párja nevét mondja,
ők tartanak kaput, a
másik pár beáll a körbe.
3x

Szemben állva
párosával, sarokemelés

<p>Ég a gyertya, ha meggyújtják, ezt a lányok szépen fújják, Fújjad, fújjad kiskatona, had vigadjon ez az utca Három háznak 6 kemence, körül járjuk, még sincs este Ha nincs este, van menyecske, kincsem, rózsám teremtette. Konkoly levél, tiszta búza, majd kinyílik a viola. A violát akkor szedik, mikor reggel harmat esik.</p> <p>Örzse: Jól van, elég a szórakozásból, nemsokára itt az ünnep, szeretném látni, hogy készültök.</p> <p>Lányok: Messze- messze, földön, valamikor, régen, hideg istállóban, rongyos faluvégen, kicsi kuckójában kerek világnak, kislány született egy édesanyjának. Szalmás, kemény jászol volt az első ágya, nem volt ingecskéje, tollpihés dunnája, semmije, semmije sem volt szegénykének, nem volt a világon nálánál szegényebb. S mégis azon éjjel, megnyíltak az egek, zengve földre szálltak angyali seregek, messze napkeleten fényes csillag támadt, királyok hódoltak Mária fiának. Messze volt, régen volt,... s mégis minden évben, ünnep van a földnek minden szögletében, ünnep minden gyermek boldog kis szívében..</p> <p>Ének: Karácsony estéjén, gíngalang, gíngalang, megszólal halkán a kisharang, nagy harang A csillagos égből, angyal száll a földre,</p>	<p>Csárdás Páros forgás Sarokkoppantás Páros futás körbe, Visszafele</p> <p>Lányok a nézők felé fordulnak, beáll az Örzse is. Fiúk kivonulnak.</p> <p>Összefognak, karlendítés előre, hátra, lábrugózás. Karak magas tartásban, dőlés jobbra- balra Karlengetés</p> <p>Elengedik a kezüket, kitárják, a végén összeteszik</p> <p>Kintről kiabál</p> <p>Lányok kivonulnak, fiúk be.</p>
--	--

karácsonyfát vág ki a fenyő erdőben.

Arannyal, ezüsttel, szépen földíszíti, ezt a kis fenyőfát jó gyermeknek viszi.

A sok jó kisgyermek, ablakát kitárja, összetett kezekkel a Jézuskát várja.

Fiú: Jó estét kívánok, szabad-e szegény regösöknek bejönni?

Örzsze: Igen, csak tessék, tessék, kerüljenek beljebb!

Fiú: Áldott karácsonyi ünnepeket kívánok eltölteni örömmel, egészséggel, békességgel.

Minden fiú: Kelj föl gazda, kelj föl, szállott Isten házodra, sokával seregivel, szárnyos angyalával, teli poharával, vetett asztalával,

Rét, ökör, régi törvény, haj regü, rejte!

Amott keletkezik, egy kis kerek pázsit, abban legelészik csuda fiú szarvas, csuda fiú szarvasnak, ezer ága- boga, ezer mise gyertya, gyújtatlan gyulladjék, oltatlan aludjék!

Rét,...

Adjon az Úristen, ennek a gazdának, két kis ökröt, két kis bérest, az eketartónak arany ekeszarvat, az ökörhajtónak, arany ostor nyelet!

Rét...

Adjon az Úristen ennek a gazdának,
Egy hold földön száz kereszt - rozsol
- „ -buzát
„-„ -árpát

Rét..

Adjon az Úristen, ennek az asszonynak

Egy tyúk alatt száz csibe fiat,

Egy lúd alatt száz liba fiat

Rét...

Itt is tudunk egy szép legényt, kinek neve Ferkó,
amott tudunk egy szép leányt, kinek neve Marcsa,
Isten meg se mentse, bele söndörgesse,. Ha
beeresztenek, fölfutunk a fagyón, ha kieresztenek,
kifutunk a fagyón, hajdina köntösünk van, cserfa
bocskorunk vagyon, szegen vagyon csatos erszény,

Tesznek egy kört,
láncos bottal a
kezükből, majd egy
sorban megállnak.

Leveszik ezután a
bundát, megállnak
egyenesen, a lányok
pedig vonulnak be,
gyertyával a kezükbe,

abban vagyon 100 kis garas, fele szegény regösöké,
fele a gazdáé!

Fiú: Kérem a jó Istent, léptesse át szerencsésen az
új esztendőbe, adjon országunkba csendességet,
városunkba egyetértést, békességet, családjukba
egészséget.. Az én gyenge seregemnek ez a szíves
kívánsága.

Ének: Szálljatok le, szálljatok le karácsonyi
angyalok, zörgessetek máma este minden piciny
ablakot, palotába, és kunyhóba nagy örömet
vigyetek, boldogságos ünnepet.

Mindenki: Karácsony szent ünnepén,
Szívből azt kívánom,
Legyen béke a szívekben,
S az egész világon.

Szülessen meg az Úrjézus
Mindenki szívében,
töltse be az egész földet
Szeretet és béke!

Áldott ünnepeket kívánunk!

csillogós hajpánt a
fejükön, közben
énekelnek, és
megállnak a fiúk előtt.
A fiúk is belépnek a
lányok közé, mikor
véget ért a dal, és
együtt mondják a
verset.

IV. Melléklet

Lakodalmas játék

Bevonulás:

Mit játszunk lányok?
„Tudjátok mit? Játsszunk lakodalmast!”
„Én leszek a menyasszony!”
„Én meg a vőlegény!”

/ A fiúk a vőlegényre mellényt adnak, fejére kalapot tesznek, a többiek is öltözködnek.

A lányok öltöztetik a menyasszonyt, közben énekelnek./

Kerek az én szoknyám alja, de csuhajla.
Édesanyám kerekíti, de csuhajla.,
én vagyok a legszebb lánya,
Badacsonynak rózsaszálja, de csuhajla!

Vőfély: Azért jöttem kék lajbiba, hogy jöjjetek a lagziba, kanalat, villát
hozzatok, hogy éhen ne
maradjatok!

Mindenki: Elmegyünk, ott leszünk, ahogy mondtad, úgy teszünk!

/ Összefogódzva körbeveszik a menyasszonyt, kívül van a bús anya, bús apa./

Cifra palota... -tánc, „Kicsi vagyok én”- től csak a menyasszony énekel.

Vőfély: / A szülök elé lép/ Megjött a vőlegény, vőfély apja, anyja, fiúk. /
kopog a bottal/

Anya: Szabad, tessék!

Vőfély: Eljöttünk e tisztas házhoz azzal a kéréssel, hogy van -e férjhezmenő
lánya? Had vigyük
a vőlegényhez a párját.

Lányok. / Körbejárják a menyasszonyt, fiúk sarok koppantás./ Erzsébet

asszony kéreti ...

Apa: Nem úgy van ám az vőlegény uramék, hogy csak úgy fogják, és viszik a menyasszonyt!
Akkor vihetik csak, ha három kérdésre megfelelnek.

Vőfély: Halljuk hát az első kérdést!

Apa: Egy kisasszony egy kalapja, ezren is laknak alatta. Mi az?

Vőfély: Ugyan mi volna, hát a mák!

Mindenki: / tapsolva énekelnek/ Eltalálta, el-el-el.

Apa: Jó -jó majd a második kérdés nehezebb lesz. Kerek, de nem alma,
béles, de nem rétes,
kóstoltam, nem édes!

Vőfély: / vakarja a fejét, gondolkodik, de csak kimondja/ Hagyma

Mindenki: Eltalálta, el-el-el.

Anya: Hát azt hiszi nem lehet Vőfély uramékon kifogni? Hát idehallgasson!
híd, de sosem
építették. Hét színe van, egy sem festék, földből nyúlik mindkét vége,
mégis fölvezet az
égbe. Senki sem szed rajta vámot, széles útját mégsem járod, mert a
hídfőt nem találod.

Vőfély: / Nagyon gondolkodik, összedugják a fejüket a fiúkkal, toporognak,
sugdolóznak./
Szivárvány!

Mindenki: Eltalálta, el-el-el.

Vőfély: Megfeleltünk a kérdésekre, várjuk a menyasszonyt!

Apa: Mindjárt szólunk neki.

Lányok: /Táncolnak / Most viszi, most viszik uborkáné lányát....

/ Előjön egy fiú lánynak öltözve/

Vőfély: Vőlegény barátom, nézd meg, és válaszolj, ez az a hajadon, akivel jegyben jársz?

Vőlegény: Nem , nem. /Lökdösi közben a fiút/

Mindenki: / csodálkozva/ Hisz ez egy fiú!

Vőfély: Akkor hát hiába fáradtam, mert a vőlegénynek nem kell a hajadon.
most elmegyek, s ha
szebbet találok, ismét visszajövök hozzátok.

Cickom, cickom... - tánc / A menyasszony a kör közepén guggol, a dal végén a vőlegényhez vezeti./

Vőfély. Itt van már a hú kedvesed, szívbéli jegyesed, akit oly régen vártál,
virágos mátkád.

Vőlegény: Búcsúzz el szüleidtől, leány pajtásaidtól.

/ A menyasszony sorban megölel mindenkit, közben énekelnek./ Kis kece lányom...

„ Aki miránk báméskodik, az miközénk kívánczik, hujjujj-jujjuj-jujj.”

Fiúk: Három tepszi túrós lepény, a vőlegény derék legény!

Lányok: Egyszem búza kétszem rozs, a menyasszony takaros.

Vőfély: Tisztos násznép sereg! Induljunk békével, hisz vőlegény urunk megtalálta párját háznak legszebb rózsáját. Ti meg lányok ne sírjatok, rátok is sor kerül, meglátjátok.

/ Párosával vonulnak, és énekelnek közben./ Menyasszony, vőlegény, de szép mind a kettő...

/Odaérnek terített asztalokhoz, mögötte gyerekek állnak, és úgy mondják./

- Kilenc libát megsütöttem, három tyúkból levest főztem, a tűzhelyen forr a gulyás, meg a finom halpaprikás.
- Tíz kenyeret dagasztottam, jó kalácsot is dagasztottam, nagy tálon a friss pogácsa, a sok éhes népet várja.
- Én a fánkot készítettem, cukrot, diót, mákot törtem, levestésztát magam gyúrtam, még a tüzet is én fújtam.

- Jaj, de félre seprőt, kendőt! Jönnek már a vendégek, táncolnak a legények.

/ Mindenki táncol, párosával félkörben, középen a menyasszony és a vőlegény./

„A Vargáék ablakja...”

Egyék- igyék minden vendég, van a kamarában elég!

Virágéknál ég a világ...

Vőfély: / Középre áll, a nézők felé fordulva mondja./ A vendégeknek magamat ajánlom, kérem, hogy az Isten mindenkit megáldjon, békével haza találjon.!

Kivonulás párosával: Egyél libám, egyél már...

Felhasznált irodalom

- Bauer Gabriella: Gyermekirodalmi Szöveggyűjtemény Tankönyvkiadó Bp. 1977
- Beszprémi Katalin: Népi játszóház Hagyományok Háza Népművészeti Műhely Bp. 2002
- Bitter Anikó: Téli világ, de jó világ I. kötet Alex- typo 1993
- Bitter Anikó: Téli világ, de jó világ II. kötet Alex- typo 1993
- Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyuláné Dr. : A természet ünnepei Kincs Könyvkiadó Szombathely 1999
- Falvy Zoltán: Ezer esztendő Millenniumi Daloskönyv Dinasztia 2000
- Forrai Katalin : Ének az óvodában Editio Musica Bp. 1993
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok I. Editio Musica Bp. 1966
- Granasztói Szilvia: Ünnepsoroló Móra Bp. 1979
- Kertész Erzsébet Itt a tavasz Novum 2009
- Kertész Erzsébet Itt a tél Novum 2009
- Kertész Erzsébet Itt az ünnep Novum 2009
- Kertész Erzsébet: Itt a nyár Novum Kiadó 2009
- Kertész Erzsébet: Itt az ősz Novum 2009
- Kis Éva gyűjtése: „ A tél csengői csengenek...” 1996
- Kis Éva gyűjtése: „ Peregnek, porolnak csöppnyi levélhadak...” 1996
- Kis Éva gyűjtése: „ Ünnepek készül, bldog ünnep...” 1996
- Kis Éva gyűjtése: „Tavas van gyönyörű... „,1996
- Moldoványi Zsuzsa: Hóc, hóc, katona Móra Kiadó 1977
- Osvát Erzsébet: Összes verse Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft.
- R. Kárándi Rita: Daloskönyv Aquila Kiadó 1997
- Sínai Miklós utcai Óvoda Nevelőtestülete : Napról napra Pedellus Bt. Debrecen 1992
- T. Aszódi Éva: Cini – cini muzsika Móra Ferenc Kiadó
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony M. Erika: Jeles napok, ünnepi szokások Planétás Bp. 1997
- Tokaji Vilma: Gyökér adja fáját Debrecen 1995
- Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft.: Mikulás és Karácsony
- Törzsök Béla : Zenehallgatás az óvodában Zenemű Kiadó Bp. 1982
- Új Magyar Lexikon 4.- 5. kötet Akadémia Kiadó 1962
- Vitkovits Györgyi: Csillagoknak teremtője 2 Márton Áron Kiadó Bp. 1994
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne Móra Bp. 1973
- Zilahy Józsefné: Mese- vers az óvodában Nemzeti Tankönyvkiadó 1994

